

Nagrada Ranka Radovića za kategoriju realizovano arhitektonsko delo 2021

Odluka i obrazloženje žirija

Na konkurs za ovu kategoriju prispelo je sedamnaest radova; petnaest iz Srbije, jedan iz Slovenije i jedan iz Crne Gore. Objekti nisu mogli biti različiti ni po kontekstu, ni po nameni, ni po veličini, ni po izrazu... Ovoga puta imali smo sve, od privatne kuće na Homoljskoj planini do poslovne zgrade u jezgru Beograda. Rečju, brojna, jaka i raznolika konkurencija. Izabrati najbolji među nejednakima mora biti jedan od najtežih zadataka s kojim se žiri može suočiti. Povratak „bazičnom“ bio je jedini put koji smo uspeli da pronađemo. Da parafraziramo profesora Ivana Antića koji je na svoj neposrdni način govorio: „Dužnost je nas arhitekata da napravimo zgradu koja neće štrčati u ambijentu, koja će biti lepa, koja će uz sve to da sadrži meru, podsvesnu dozu ugrađenih normi ...“ Prevedeno na današnji žargon, to bi otprilike značilo: cenili smo kontekstualnost, materijalnost, čistotu izraza i funkcionalnost.

Da ne dužimo, u užem izboru ostala su tri izvedena dela. Tri objekta koja verno odslikavaju pomenutu raznolikost:

1. Kuća maslina u Baru, autora Rifata Alihodžića sa timom
2. Rekonstrukcija objekta u Makedonskoj ulici u Beogradu, biroa *Remorker*
3. Rekonstrukcija ambara u selu Trnava, autora Predraga Milutinovića

Nažalost, pravila konkursa traže da samo jedan rad bude izabran za pobjednika. Većinom glasova, nagrada Ranka Radovića za realizovano arhitektonsko delo, ove godine, dodeljena je grupi autora iz biroa *Remorker*, za rekonstrukciju poslovnog objekta bivše *Jugobanke* u Makedonskoj 44, u Beogradu. Rekonstruisani objekat je bio izgrađen davne 1971. godine, po projektu B. Ćosića i M. Janjića.

Mora se naglasiti da je ovaj novi napor mladog tima iz biroa *Remorker* još jedna u nizu njihovih uspešnih rekonstrukcija u najužem jezgru grada. U ovom slučaju, pre svega, pleni kontekstualnost. Svedenost, disciplinovanost i doslednost intervencije kakvih je ovom gradu potrebno puno više. Na prvi pogled, radi se o svedenosti Mies-ovskog „manje-je-više“ tipa. Ali, postoji tu i jedan mali obrt. U nedostatku boljeg izraza, nazvaćemo ovu estetiku „manje-je-više-sa dodatkom“.

Objekat je dosledan u naporu da se uzdržanošću, svedenom geometrijom i odmerenom upotrebom materija što skladnije uklopi u dati okvir. Vertikalnost, ili bolje, nenaglašena vertikalnost koja je čitljiva više gledano sa istoka prema zapadu, kreira novi, harmoničniji front prema Makedonskoj ulici. Funkcija objekta je sada jasnije izražena, a ulazi u zgradu iz obe ulice su diskretno ali očito naznačeni.

Tek pažljivije posmatranje otkriva gde je taj dodatak o kome govorimo. Naime, suptilna promena ritma na fasadi, postignuta uvođenjem zakošenih ravni različitih dužina, diskretno ali neumitno vodi ka „događaju“ na uglu. Ova igra punog i praznog, ova promena ritma koja nije odmah uočljiva, stvara osećaj suspenzije i izaziva na „otkrivanje“. Jednostavnije rečeno, otvori na uglu su taman toliko različiti (veći) od otvora na ostatku zgrade da jasno potenciraju prestižnost, važnost ugaone pozicije. I sve je to postignuto uz dosledno praćenje postojećeg

konstruktivnog rastera. Vešto. Sve u svemu, nedvojbeno vredan doprinos ambijentu jednog od najpopularnijih trgova u srcu grada. Zanimljivo je da većina sugrađana koje smo pitali nije bila svesna da je zgrada u Makedonskoj 44 uopšte zamenjena. Većina njih je novu zgradu doživljavala kao „starosedeoča“. Kompliment koji se samo poželeti može.

Isto koliko arhitektura, na ovoj realizaciji pleni i odluka da se na postojećoj masi ne pojave ni erkeri, ni nadgradnje, ni dogradnje... Da li je to posledica investitorskog odricanja od potencijanog profita, odluke opštinskih i gradskih službi da „treniraju strogoću“, ili snage koncepta arhitekata? Ili sve to zajedno? Šta god bilo, važno je prepoznati vrednost ovakvog gesta u današnjem sistemu vrednosti.

I jedan mali minus za sam kraj. Neobično je da autorski tim *Remorkera* nije našao za shodno da se u svojoj prezentaciji makar ovlaš upusti u valorizaciju, ili barem, opis zgrade koju su rekonstruisali.

Beograd, 15.12.2021

Žiri u sastavu

Dragoljub Bakić, predsednik

Vladimir Milenković

Bratislav Gaković